

Motion till riksdagen 2020/21:3652

av **Leila Ali-Elmi (MP)**

Utökad undervisning om mänskliga rättigheter som ett enskilt ämne i skolan

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa mänskliga rättigheter som enskilt ämne i skolan med fokus på diskrimineringsgrunderna och barnkonventionen och tillkännager detta för regeringen.

Skolans demokratiska uppdrag

I de inledande bestämmelserna i skollagens första kapitel stipuleras skolans förpliktelser och relation till de demokratiska värderingarna.

I den fjärde paragrafen (1 kap. 4 §) står angående syftet med utbildningen inom skolväsendet:

”Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på”

I den femte paragrafen (1 kap. 5 §) som tar upp utformningen av utbildningen står:

”Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets

okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.”

Skolan har ett demokratiskt uppdrag som innebär att den ska drivas i en demokratisk anda. Uppdraget syftar delvis till att stärka barn genom utbildning samt ge dem nödvändiga kunskaper, färdigheter och förutsättningar till att kunna vara en demokratisk medborgare. Det demokratiska uppdraget bygger på demokratins grunder, barn ska få möjlighet till att uttrycka sina åsikter, påverka beslutprocesser och lära sig respektera andras åsikter. Detta är viktigt för demokratins utveckling.

Man brukar säga att demokratin behöver återvinnas av varje ny generation. Det är mycket som händer i vår omvärld idag, vi lever i oroliga tider både vad gäller klimatförändringar men också utvecklingen av antidemokratiska rörelser. Alla behövs för att främja och utveckla demokratin, inte minst framtida generationer. Det som är centralt för demokratin är att den är inkluderande.

Den moderna demokratins hade sin start i Europa på 1700 talet, på den tiden var det inte bara människor som exkluderades utan uppenbart också deras rättigheter. Det gällde till exempel kvinnor, svarta, funktionsnedsatta och homosexuella. Av historien finns mycket att lära.

Mänskliga rättigheter behöver bli ett enskilt ämne i skolan

Processen för demokrati har alltid varit att inkludera. Därför är det grundläggande för demokratins utveckling att barn tar mer plats, genom att öka deras demokratiska kunskap ökar vi deras inkludering. Nu när barnkonventionen har blivit lag är det viktigt att de som berörs mest av den får ta del av de rättigheter som fastställs i konventionen. Barnkonventionens artikel 29 om barns utbildning tas bland annat upp att i skolan ska barn få utvecklas, lära sig om sina rättigheter och få förståelse och respekt för andra människor och naturen.

Det är ett tuffare klimat för barn idag jämfört med några år tillbaka. Vi ser en ökning vad gäller den psykiska ohälsan bland barn och unga. Mobbning på skolan och utanför har blivit allt mer vanligare som en konsekvens av bland annat den ökade användningen av digitala medier. Barn möter även andra svårigheter som inte kan härledas från den

digitala utvecklingen. Funktionshindrade barn stigmatiseras, en del barn möter rasism, andra utsätts för hedersförtryck och ibland kan de falla offer för flera förtryck samtidigt.

Genom att införa mänskliga rättigheter som ett ämne i grundskolan får barnen lära sig om varandras olikheter och om ömsesidig respekt. Utöver det får barn lära sig om sina egna rättigheter vilket kan vara av fundamental betydelse om de skulle befinna sig i en situation där de eller andra blir utsatta för våld.

Mänskliga rättigheter som ämne kan också knyta an till allt det som skett i historien, i närhistoria och det som sker i dag. Det ger i sig viktiga perspektiv.

Leila Ali-Elmi (MP)